

dosarul nr. 2ra-1648/2020

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: L.Mitrofan)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A.Malîi, V. Sîrbu, O. Cojocau)

ÎNCHEIERE

25 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând recursurile declarate de Alexandru Mițul și de către avocatul Conoval Igor în interesele lui Alexandru Mițul și recursul decațat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Mițul împotriva Ministerului Justiției, Ministerului Afacerilor Interne și Procuraturii Generale cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 16 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Alexandru Mițul și a fost casată parțial hotărârea din 16 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 4 ianuarie 2019 Alexandru Mițul a depus prin intermediul oficiului poștal cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, Ministerului Afacerilor Interne și Procuraturii Generale cu privire la constatarea încălcării prevederilor Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamantul a indicat că la 7 iulie 2016 în baza denunțului calomnios, Inspectoratul de Poliție Rîșcani a dispus începerea urmăririi penale în privința sa, calificând neîntemeiat acțiunile acestuia în baza art. 352 alin. (3) lit. d) Cod Penal.

Având în vedere că săvârșirea infracțiunii, căreia i se incrimina, prevedea pedeapsa cu închisoare pe un termen mai mare de un an, la 13 septembrie 2016, ora 08:30 dânsul a fost reținut ilegal, supus torturii, tratamentelor cu cruzime, inumane și degradante, după care a fost plasat în arest preventiv până la 6

decembrie 2016 în Penitenciarul nr. 13 și nr. 16, de unde a depus peste 40 de plângeri și cereri în temeiul art. 244-247, 299-299² Cod de procedură penală, la care însă nu a primit nici un răspuns. La fel, nu au fost examinate în termen de 10 zile nici cele peste 30 de plângeri depuse în baza art. 313 Cod de procedură penală, unele fiind în proces de examinare și astăzi.

În opinia sa, la caz au fost încălcate termenele de desfășurare a urmăririi penale, inclusiv termenul de 15 zile pentru examinarea plângerilor de procurori, termenul de 10 zile pentru examinarea plângerilor de judecătoria de instrucție depuse în baza art. 313 alin. (4) Cod de procedură penală, cu atât mai mult că cauza penală în care a fost reținut nu este finisată nici până în prezent.

Din considerentul că după cum a invocat reclamantul Alexandru Mițcu în cererea de chemare în judecată, prin acțiunile și inacțiunile atât a instanțelor de judecată, cât și a părților participante la procesul penal i-a fost încălcat dreptul la examinarea cauzei penale în termenul rezonabil, fapt care i-a cauzat prejudicii morale și, având în vedere că începând cu 13 septembrie 2016 până la 6 decembrie 2016 s-a aflat ilegal în arest preventiv în Penitenciarul nr. 13 și nr. 16, similar torturii, tratamentelor inumane și degradante, a depus prin prisma Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 și Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 prezenta cerere de chemare în judecată, solicitând încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției și a Ministerului Finanțelor în beneficiul său a prejudiciului moral în sumă de 1 500 000 lei.

Prin hotărârea din 16 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cererea de chemare în judecată privind constatarea încălcării judecării cauzei penale în termen rezonabil depusă de Alexandru Mițcu a fost respinsă ca neîntemeiată.

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a constatat că temeiurile ce determină răspunderea statului în baza Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 sunt exhaustiv indicate la art. 3 coroborat cu art. 6, însă care nu se întrunesc în speță și astfel pretențiile reclamantului sunt nefondate integral, motiv pentru care acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 24 mai 2019, Alexandru Mițcu a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 16 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând în urma motivării și completării apelurilor din 23 august 2019 depus de avocatul Aurelia Mîrzîncu și din 31 octombrie 2019, admiterea acestuia, casarea actului judecătoresc contestat, cu pronunțarea unei hotărâri noi, de admitere a acțiunii.

La 7 august 2019 Alexandru Mițcu a depus o cerere în temeiul art. 250 Cod de procedură civilă, solicitând emiterea unei hotărâri suplimentare la hotărârea din 16 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, invocând că instanța de judecată s-a pronunțat numai pe una din pretențiile sale.

Prin încheierea din 6 septembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost respinsă ca fiind neîntemeiată cererea lui Alexandru Mițcu cu privire la pronunțarea unei hotărâri suplimentare.

La 21 septembrie 2019 avocatul Aurelia Mîrzîncu, în interesele lui Alexandru Mițcu a declarat recurs împotriva încheierii din 6 septembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii

recurate, cu pronunțarea unei decizii noi sub formă de încheiere, prin care cererea cu privire la pronunțarea unei hotărâri suplimentare să fie admisă.

Prin decizia din 12 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Alexandru Mițul și a fost menținută hotărârea din 16 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Invocând netemeinicia și ilegalitatea deciziei enunțate, la 12 noiembrie 2019 Alexandru Mițul a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 12 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a hotărârii din 16 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a încheierii prin care cererea cu privire la pronunțarea unei hotărâri suplimentare a fost respinsă, cu remiterea cauzei la rejudecare, în alt complet de judecată.

Ulterior, la 19 decembrie 2019 avocatul Aurelia Mîrzîncu în interesele lui Alexandru Mițul a declarat recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea actului judecătoresc contestat ce constituie obiectul prezentului recurs, cu pronunțarea unei hotărâri noi, de admitere a acțiunii.

Prin decizia din 12 februarie 2020 a Curții Supreme de Justiție au fost admis recususile declarate de Alexandru Mițul și de către avocatul Aurelia Mîrzîncu în interesele lui Alexandru Mițul, a fost casată decizia din 12 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cu remiterea cauzei în Curtea de Apel Chișinău pentru rejudecare.

Prin decizia din 16 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de Alexandru Mițul, a fost casată parțial hotărârea din 16 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a fost emisă o hotărâre nouă prin care s-a constatat încălcarea lui Mițul Alexandru a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei; s-a încasat din contul statului prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Mițul Alexandru a sumei de 3 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest hotărârea primei instanțe a fost menținută.

În susținerea concluziilor sale, instanța de apel a indicat că din actele cauzei s-a constatat încălcarea termenelor de examinare a plângerilor, în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 înaintate de Mițul Alexandru.

În consecință, având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale cauzate lui Mițul Alexandru, instanța de apel a apreciat că suma de 3 000 de lei poate fi considerată ca o compensare ce ar aduce satisfacție echitabilă acestuia pentru încălcarea dreptului acestuia la judecare în termen rezonabil a cauzei.

Totodată, instanța de apel a apreciat ca fiind nejustificată pretenția reclamantului privind repararea prejudiciului moral solicitat în baza Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, în condițiile în care la caz nu sunt întrunite cerințele respectivei legi. Or, răspunderea statului în contextul Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 survine doar în anumite circumstanțe, care sunt exhaustiv enumerate.

La 07 iulie 2020 Mițul Alexandru a declarat recurs împotriva deciziei din 16 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia, a hotărârii primei instanțe și a încheierii din 6 septembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și remiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță.

În motivarea recursului a indicat că avocatul său desemnat pentru reprezentarea intereselor sale i-a încălcat dreptul la asistența juridică garantată de stat, acesta ignorând cererea sa privind acumularea probelor suplimentare.

La 06 august 2020 a depus recurs avocatul lui Mițcu Alexandru - Conoval Igor, solicitând casarea deciziei din 16 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel în partea dispozitivă a deciziei din 16 iulie 2020 a admis apelul declarat de Mițcu Alexandru și a casat parțial hotărârea primei instanțe, deși prin hotărârea din 16 mai 2019 acțiunea a fost respinsă. Astfel instanța de apel urma să caseze total hotărârea primei instanțe, în acest sens fiind admisă o eroare procedurală de către instanța de apel.

A mai indicat că deși instanța de apel corect a constatat că lui Mițcu Alexandru i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei, totuși eronat a apreciat probele anexate la materialele dosarului, ceea ce a dus la stabilirea neechitabilă a cuantumului prejudiciului moral de 3000 de lei.

La 01 octombrie 2020 Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei din 16 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material, precum și aprecierea arbitrară a probelor administrate la materialele cauzei.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Completul denotă că Curtea de Apel Chișinău a emis decizia la data de 16 iunie 2020. Prin urmare recursurile declarate de către Alexandru Mițcu și de către avocatul Conoval Igor în interesele lui Alexandru Mițcu la data de 07 iulie 2020 și respective la 06 august 2020 sunt în termen.

Referitor la termenul recursului declarat de către Ministerul Justiției, instanța de recurs menționează că conform stampilei aplicate pe copia scrisorii de însoțire, decizia instanței de apel a fost recepționată de secția secretariat la data de 18 septembrie 2020. Prin urmare, recursul este în termen.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de Alexandru Mițcu și de către avocatul Conoval Igor în interesele lui Alexandru Mițcu și recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele

indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Alexandru Mițul și de către avocatul Conoval Igor în interesele lui Alexandru Mițul și recursul deparat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, Completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibile recursurile declarate de Alexandru Mițul și de către avocatul Conoval Igor în interesele lui Alexandru Mițul și recursul decațat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursurile declarate de Alexandru Mițul și de către avocatul Conoval Igor în interesele lui Alexandru Mițul și recursul decațat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru